

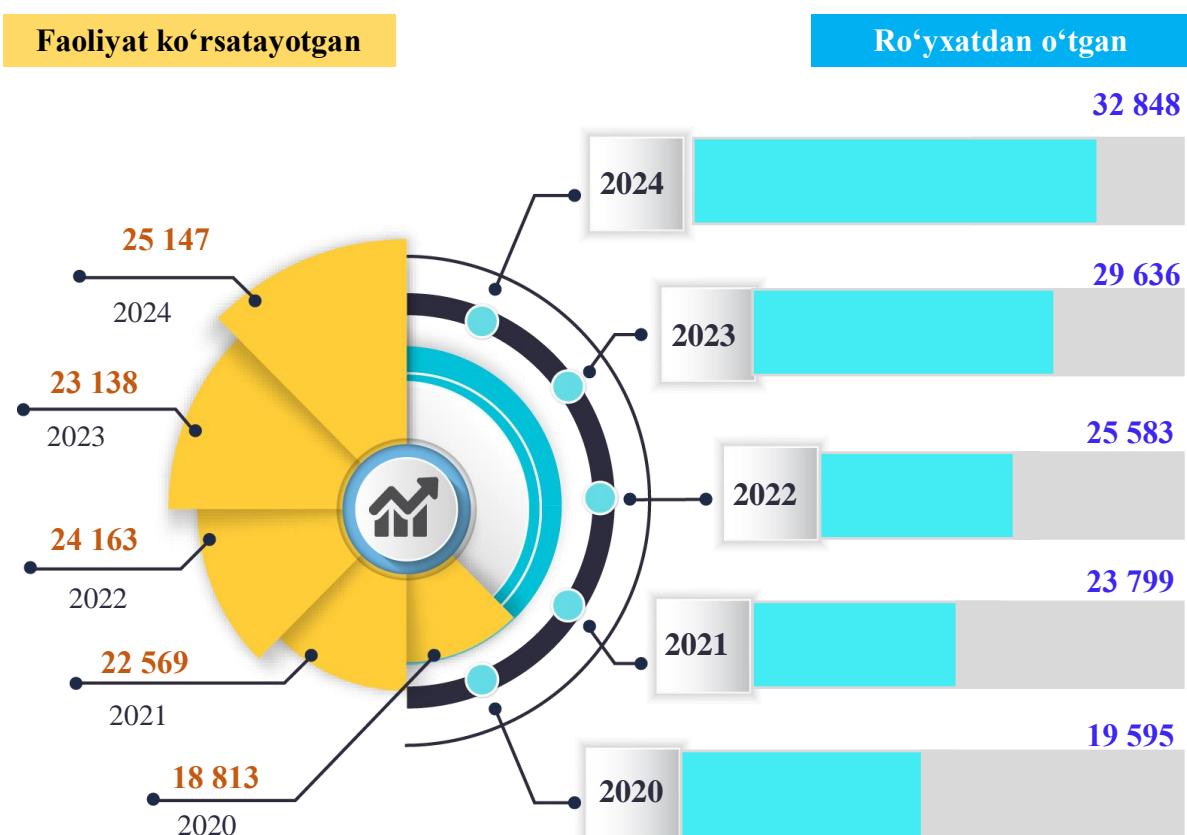
XI. KORXONALAR VA TASHKILOTLAR FAOLIYATINING UMUMIY TA’RIFI

So‘nggi yillarda hukumatimiz tomonidan mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, faol tadbirkorlik, innovatsion g‘oyalar va bunyodkorlik salohiyatini qo‘llab-quvvatlash orqali aholiga munosib hayot sharoitlarini yaratish, ishbilarmonlik muhitini yaxshilash, bandlikni ta’minalash bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirib kelinmoqda.

Xususan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakatimiz iqtisodiyotining asosiy bo‘g‘ini hisoblanib, bugungi kunda mazkur sohani jadallik bilan rivojlantirish, tadbirkorlar faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, ularning safini yanada kengaytirish va rag‘batlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilyapdi.

Jumladan, 2024-yil 1-aprel holatiga respublikada faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning soni (fermer va dehqon xo‘jaliklaridan tashqari) 25 147 mingtani tashkil etib, ulardan kichik korxona va mikrofirmalar 21 275 mingtani tashkil etdi.

**Korxona va tashkilotlar to‘g‘risida umumiylumotlar
*fermer va dehqon xo‘jaliklaridan tashqari, 1-aprel holatiga ko‘ra, birlikda***

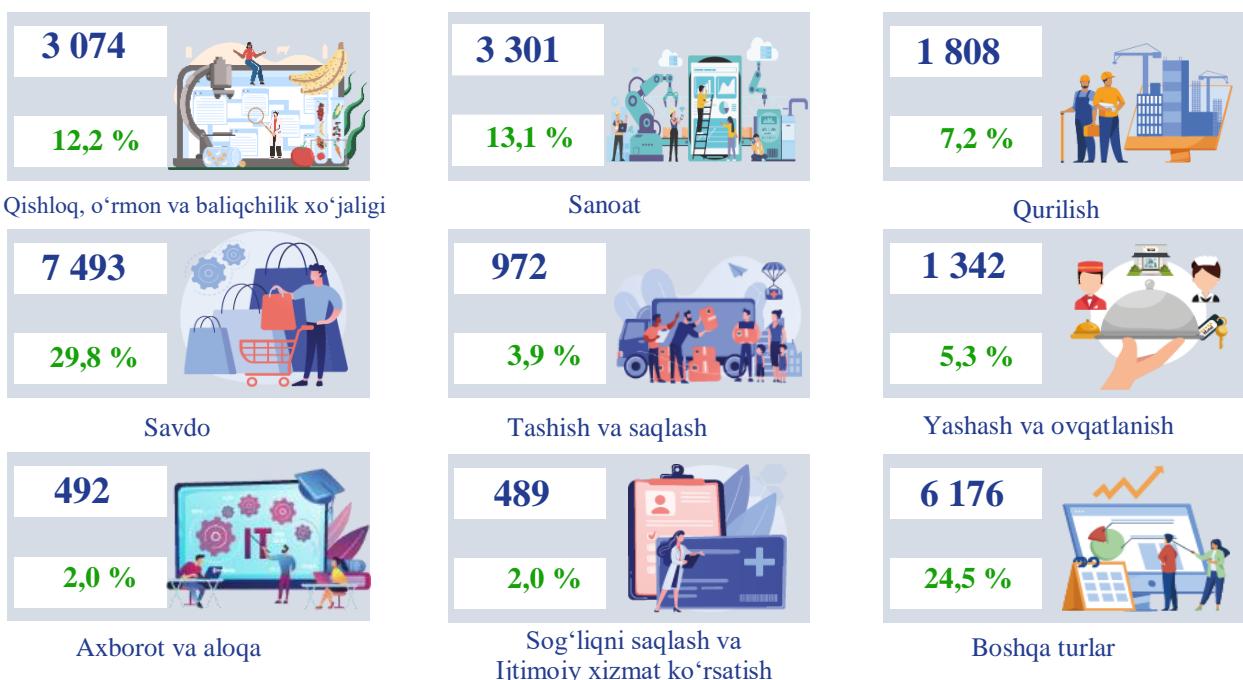

Faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalarini soni
(*tashkiliy-huquqiy shakli bo'yicha*
2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda)

Faoliyat ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni
(*iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda*)

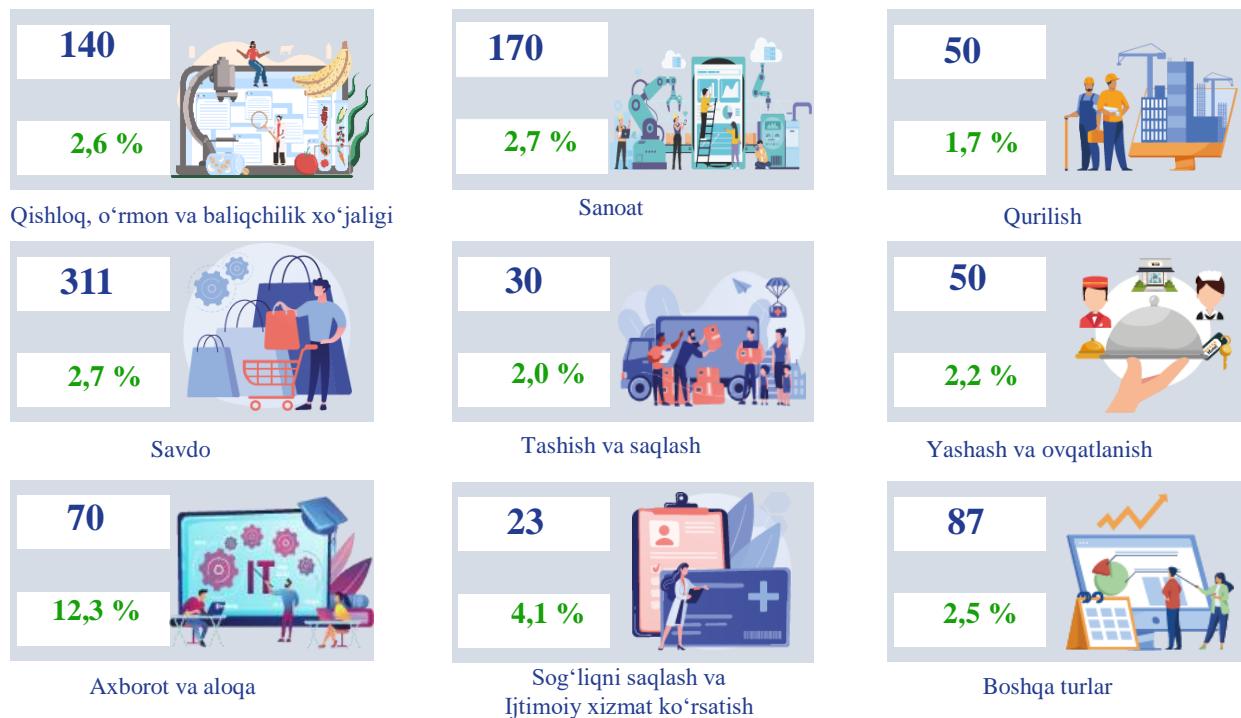
Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida

Yangi tashkil etilgan kichik biznes subyektlari to‘g‘risida ma’lumotlar

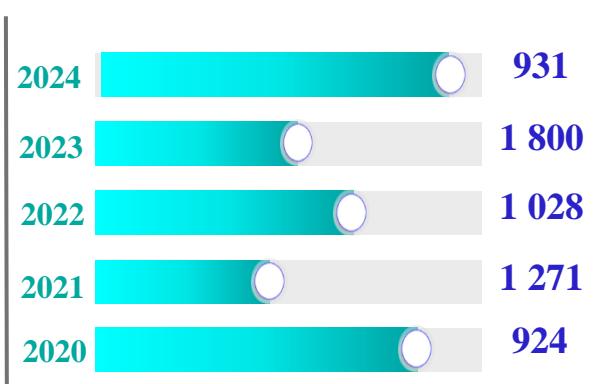
(iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha, 2024-yil yanvar-mart oylarida)

Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida

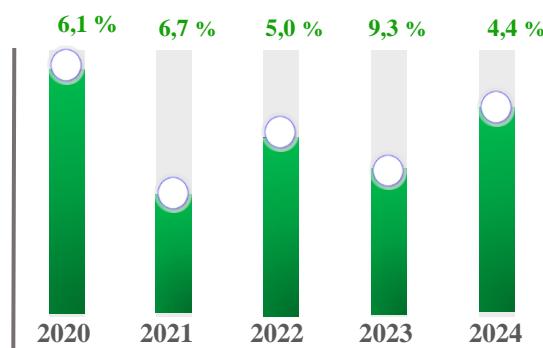

Yangi tashkil etilgan kichik biznes subyektlari to‘g‘risida ma’lumotlar

Yillar kesimida soni

Yangi tashkil etilganlarning faoliyat ko‘rsatayotganlarga nisbati (foizda)

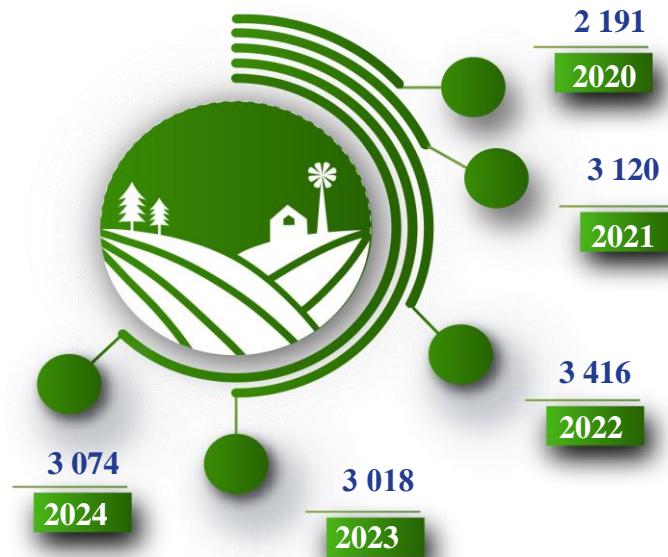
Shunda, 2024-yil yanvar-mart oyida yangi tashkil etilgan kichik biznes subyektlari soni – 2023-yilning mos davriga nisbatan axborot va aloqada 54 tadan 70 taga (o‘sish 16 taga) ko‘paydi.

**Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligida faoliyat
ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlar to'g'risida ma'lumotlar**

2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda

Tumanlar kesimida

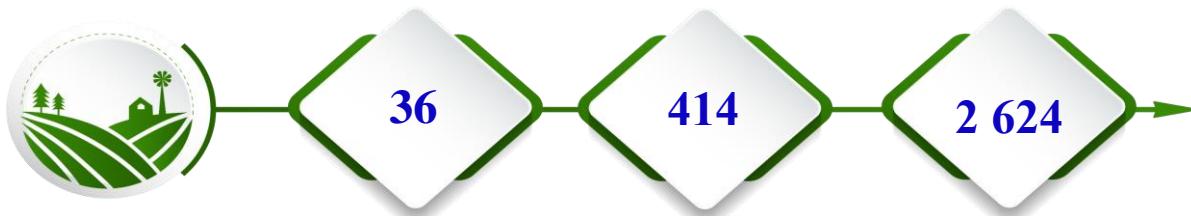
Amudaryo	372
To'rtko'l	317
Nukus	327
Beruniy	269
Kegeyli	167
Qo'ng'irot	173
Qonliko'l	165
Ellikqal'a	164
Chimboy	178
Xo'jayli	142
Nukus sh.	127
Mo'ynoq	128
Qorao'zak	121
Bo'zotov	118
Shumanay	104
Taxiatosh	94
Taxtako'pir	108

O'zbekiston Respublikasida mamlakatning oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan qishloq xo'jaligini rivojlantirishning chuqur o'ylangan strategiyasi izchil amalga oshirilmoqda.

Davlatimiz iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarining muhim tarkibiy qismlaridan biri meva-sabzavot yetishtirishga qaratilgan. Bunday yondashuv aholi ehtiyojlarini to'liq ta'minlash, ularning salomatligini saqlash va bandlik shart-sharoitlarini yaratishda asosiy yo'nalishlardan biriga aylandi.

Baliq ovlash va akvakultura

**O'rmonchilik va yog'och
tayyorlash**

**Dehqonchilik va
chorvachilik, ovchilik va
bu sohalarda xizmat
ko'rsatish**

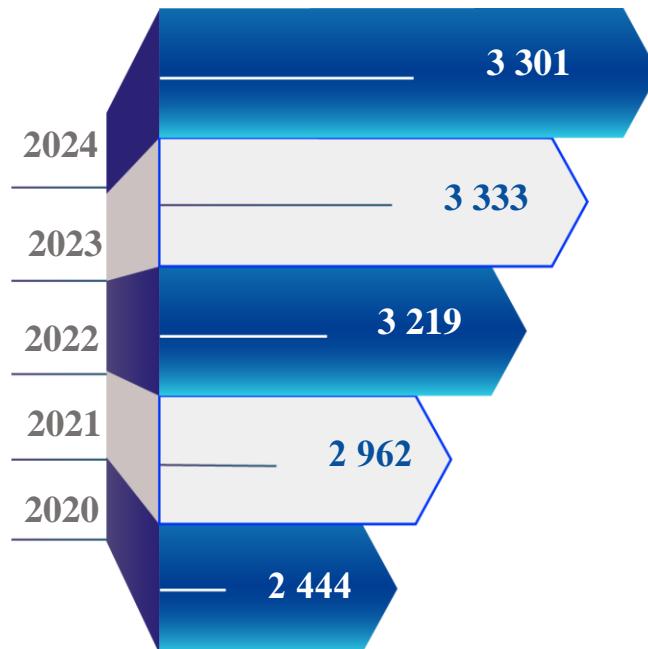
**Korxonalar va tashkilotlar
faoliyatining umumiyligi ta'rif**

Qoraqalpog'iston Respublikasi ijtimoiy iqtisodiy holati

Sanoat yo'nalişida faoliyat ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni
(2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda)

Tumanlar kesimida

Nukus sh	628
Amudaryo	343
Beruniy	255
Bo'zotov	44
Qorao'zak	158
Kegeyli	98
Qo'ng'irot	240
Qonliko'l	79
Mo'ynoq	125
Nukus	94
Taxiatosh	122
Taxtako'pir	105
To'rtko'l	321
Xo'jayli	190
Chimboy	156
Shumanay	59
Ellikqal'a	284

Sanoat tarmog'i iqtisodiy tarmoqlar ichida eng yuqori salohiyatga ega bo'lgan tarmoqlardan hisoblanadi. So'nggi uch yil ichida faoliyat ko'rsatayotgan sanoat korxonalari sonining o'sish sur'ati 102,5 foizni tashkil etdi.

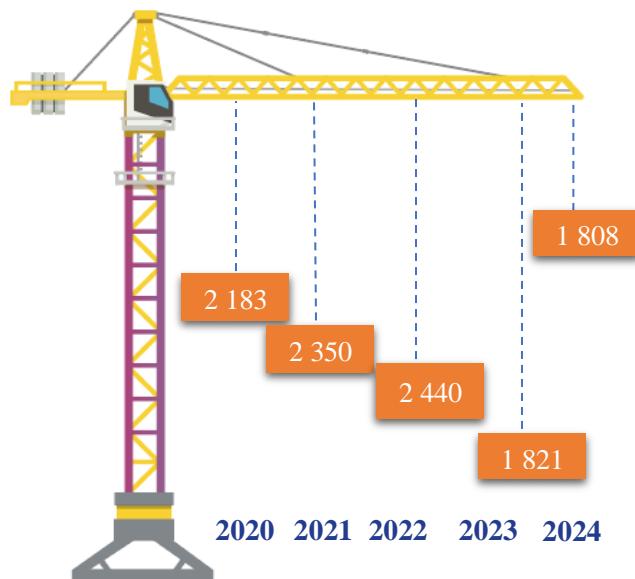
Sanoat korxonalari soni jami korxona va tashkilotlarning 13,1 foiz ulushini tashkil etdi. Shundan – 91,9 foizini ishlab chiqarish sanoati (o'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish 98,3 foiz); 4,8 foizini tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash (o'sish 103,3 foiz); 2,6 foizini suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilizatsiya qilish (o'sish 123,2 foiz) va 0,7 foizini elektr, gaz bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash (o'sish 92,6 foiz) tashki etgan.

**Qurilish faoliyati bilan shug'ullanayotgan korxona va
tashkilotlar to'g'risida ma'lumotlar**
2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda

Tumanlar kesimida

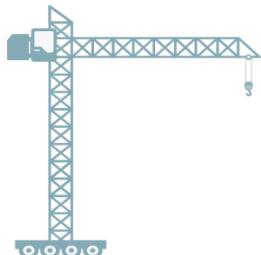
Nukus sh	782
Amudaryo	80
Beruniy	88
Bo'zotov	18
Qorao'zak	46
Kegeyli	46
Qo'ng'irot	83
Qonliko'l	33
Mo'ynoq	33
Nukus	82
Taxiatosh	56
Taxtako'pir	19
To'rko'l	152
Xo'jayli	99
Chimboy	49
Shumanay	25
Ellikqal'a	117

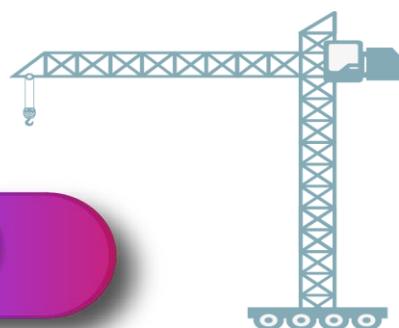
O'zbekistonda qurilish sanoati iqtisodiyotning ustuvor tarmog'i sifatida belgilangan. Qurilish sanoatining yo'naliishlari bo'yicha o'tkazilgan tahlil shuni ko'rsatdiki:

- fuqarolik obyektlarini qurish yo'naliishi 16,0 foiz ulushni tashkil etib, o'sish sur'ati o'tgan yilning mos davriga nisbatan 102,5 foizni tashkil etgan;
- ixtisoslashtirilgan qurilish ishlari yo'naliishi 28,3 foiz ulushni va 103,0 foiz o'sish sur'atini tashkil etdi.
- binolar va inshootlar qurish yo'naliishi 55,7 foiz ulushni tashkil etib, o'sish sur'ati o'tgan yilning mos davriga nisbatan 96,6 foizni tashkil etgan;

289 Fuqarolik obyektlarini qurish

512 Ixtisoslashtirilgan qurilish ishlari

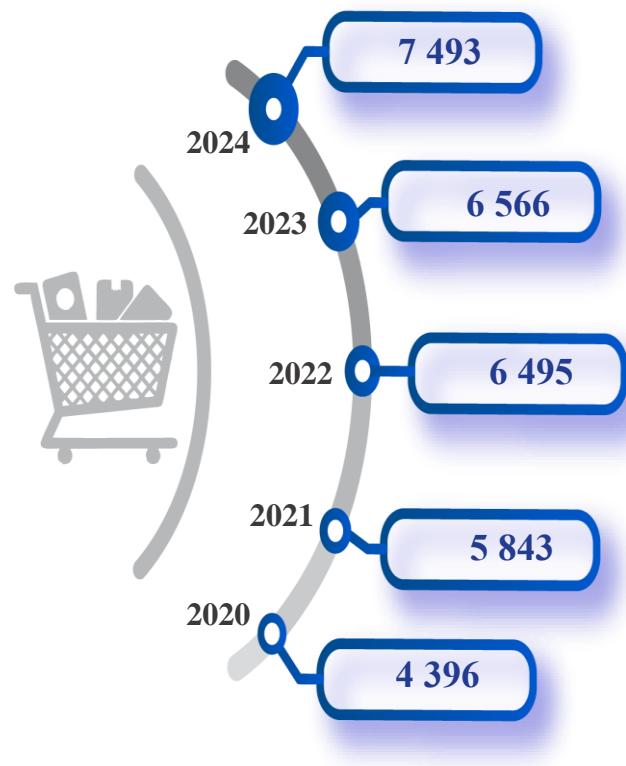
1 007 Bino va inshootlar qurish

Korxonalar va tashkilotlar faoliyatining umumiyl ta'rifi

**Savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni
(2024 yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda)**

Tumanlar kesimida

Nukus sh	2 034
Amudaryo	645
Beruniy	692
Bo'zotov	53
Qorao'zak	149
Kegeyli	197
Qo'ng'irot	409
Qonliko'l	179
Mo'ynoq	177
Nukus	165
Taxiatosh	252
Taxtako'pir	103
To'rtko'l	908
Xo'jayli	419
Chimboy	363
Shumanay	177
Ellikqal'a	571

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, respublikada faoliyat ko'rsatayotgan har uchinchi korxona savdo sohasida faoliyat yuritadi, ularning 99,9 foizi yoki 7 493 tasi kichik biznes subyektlariga to'g'ri keladi.

Savdo sohasining yo'nalishlar bo'yicha taqsimoti quyidagicha:

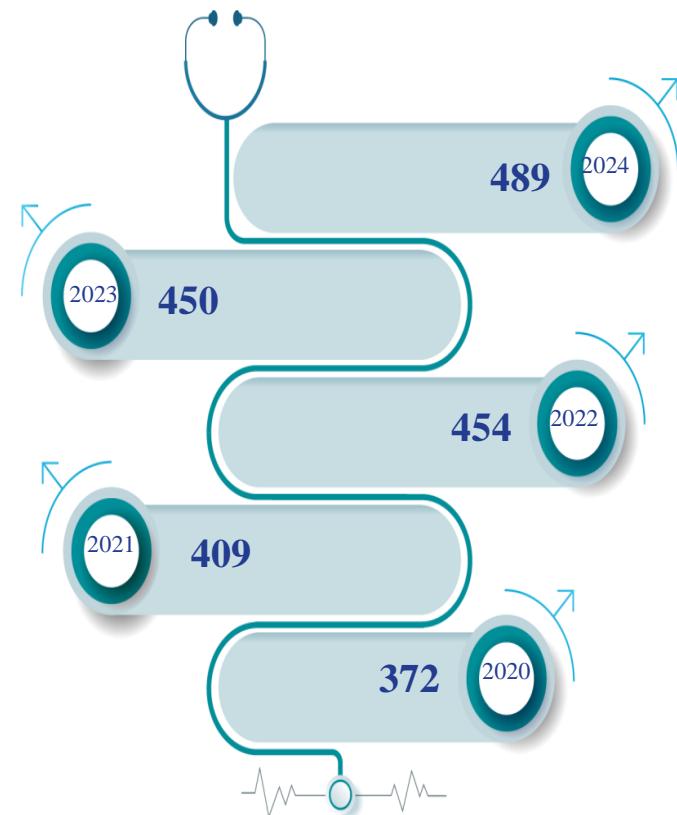
- avtomobil va mototsikllar savdosidan tashqari chakana savdo yo'nalishi 64,8 foiz ulushni tashkil etgan bo'lib, 2023- yilning mos davri bilan solishtirilganda o'sish sur'ati 110,8 foizni tashkil etdi;
- avtomobil va mototsikllar savdosidan tashqari ulgurji savdo yo'nalishida 24,8 foiz ulushni tashkil etib, o'sish sur'ati 120,0 foizni tashkil etdi;
- avtomobil va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi va ularni ta'mirlash yo'nalishida 10,4 foiz ulushni tashkil etib, o'sish sur'ati 122,5 foizni tashkil etdi.

Sog‘lijni saqlash va ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat
ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni
(2024- yil 1-aprel holatiga ko‘ra, birlikda)

Tumanlar kesimida

Nukus sh	194
Amudaryo	38
Beruniy	35
Bo‘zotov	1
Qorao‘zak	5
Kegeyli	14
Qo‘ng‘irot	34
Qonliko‘l	5
Mo‘ynoq	5
Nukus	14
Taxiatosh	17
Taxtako‘pir	7
To‘rtko‘l	33
Xo‘jayli	31
Chimboy	17
Shumanay	4
Ellikqal‘a	35

Sog‘lijni saqlash va ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan jami korxona va tashkilotlarning – 489 ta yoki 84,3 foiz ulushi tadbirkorlik subyektlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Yo‘nalishlar bo‘yicha tahlil shuni ko‘rsatdiki:

94,3 foiz korxonalar sog‘lijni saqlash yo‘nalishiga to‘g‘ri kelib, o‘sish sur’ati 2023- yilning mos davriga nisbatan 108,8 foizni tashkil etdi;

Yashash uchun joy bilan ta’minlangan holda parvarishlash yo‘nalishidagi korxonalar soni 3,1 foizni tashkil etib, o‘sish sur’ati 88,2 foizni tashkil etdi;

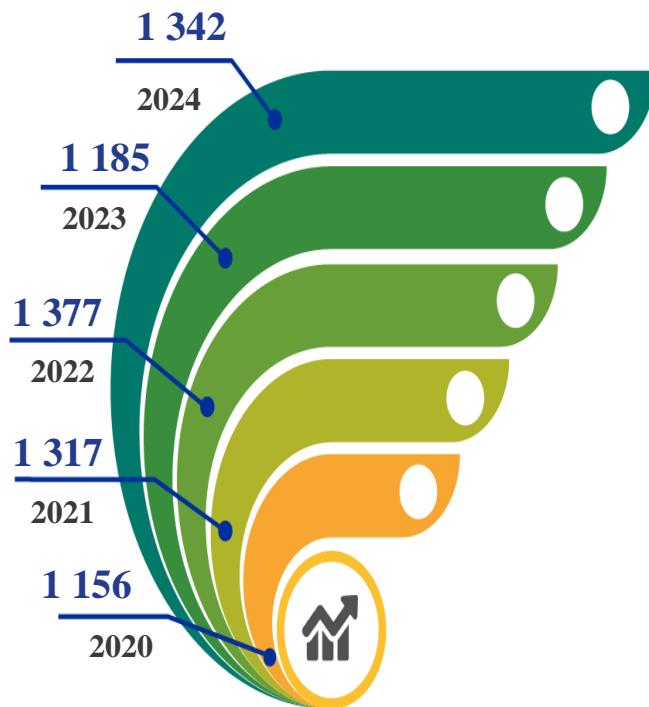
Yashash uchun joy bilan ta’minlanmagan holda ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish yo‘nalishidagi korxonalar soni ushbu sohaning 1,6 foizini tashkil etib, o‘sish sur’ati 100,0 foizni tashkil etdi;

**Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni
(2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra, birlikda)**

Tumanlar kesimida

Nukus sh	383
Amudaryo	155
Beruniy	100
Bo‘zotov	13
Qorao‘zak	36
Kegeyli	42
Qo‘ng‘irot	115
Qonliko‘l	31
Mo‘ynoq	35
Nukus	20
Taxiatosh	29
Taxtako‘pir	15
To‘rtko‘l	129
Xo‘jayli	57
Chimboy	50
Shumanay	21
Ellikqal‘a	111

2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar o‘sish sur’ati 2020- yilning mos davriga nisbatan 116,1 foizni tashkil etdi. Ushbu xizmatlar sohasi tahlili shuni ko‘rsatdiki:

- mehmonxonalar, turistik oromgohlar, dam olish va ko‘ngilochar parklar yashash bo‘yicha xizmatlar yo‘nalishining asosiy faoliyati hisoblanib, 2024- yil 1-aprel holatiga ko‘ra, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning 6,9 foiz ulushini tashkil etdi;

- restoran va buyurtma bo‘yicha oziq-ovqat va ovqat mahsulotlarini yetkazish, oziq-ovqat va ichimliklar yetkazish bo‘yicha xizmatlar yo‘nalishining asosi hisoblanib, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasining 93,1 foiz ulushini tashkil etdi.

93

Yashash bo‘yicha xizmatlar

1 249

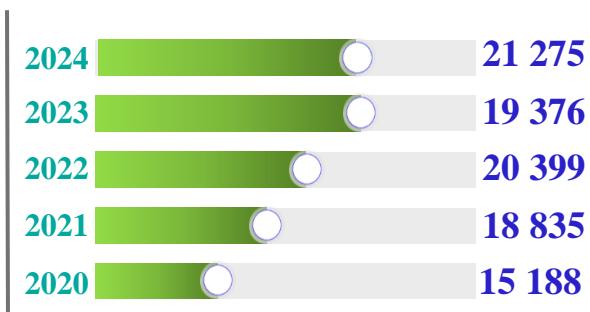
Oziq- ovqat va ichimliklar yetkazish bo‘yicha xizmatlar

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik biznes subyektlari to'g'risida ma'lumotlar

(2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda)

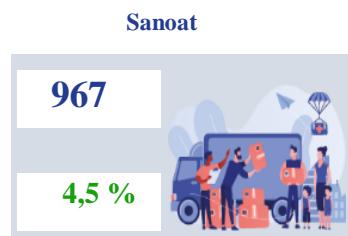
Yillar kesimida

Yillar kesimida o'sish sur'ati (foizda)

Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida jamiga nisbatan ulushi

Tumanlar kesimda eng ko'p kichik biznes subyektlari Nukus shahrida (25,7 foiz), To'rtko'1 (10,9 foiz), Beruniy (8,2 foiz), Amudaryo (8,5 foiz) va Ellikqal'a (7,1 foiz) tumanlarida faoliyat ko'rsatmoqda. Ushbu tumanlarda jami kichik biznes subyektlari sonining 50 foizdan ortig'i faoliyat ko'rsatmoqda.

Ma'lumki ayni paytda kichik biznes subyektlari iqtisodiyotning deyarli barcha tarmoqlarida ilg'or faoliyat yuritmoqda.

**Faoliyat ko'rsatayotgan oilaviy korxonalar to'g'risida ma'lumotlar
(2024 yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda)**

Yillar kesimida soni

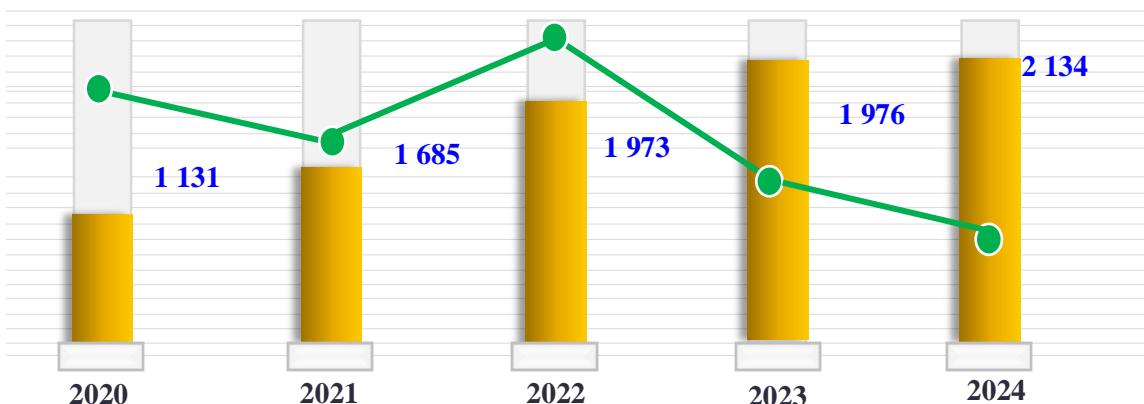
145,6 %

149,0 %

117,1 %

100,2 %

108,0 %

Oilaviy korxona – uning ishtirokchilari tomonidan tovarlar ishlab chiqarish (ishlar bajarish, xizmatlar ko'rsatish) va realizatsiya qilishni amalga oshirish uchun ixтиiyoriy asosda, oilaviy korxona ishtirokchilarining ulushli yoki birgalikdagi mulkida bo'lgan umumiyl mol-mulk, shuningdek, oilaviy korxona ishtirokchilaridan har birining mol-mulki negizida tashkil etiladigan kichik tadbirkorlik subyektidir.

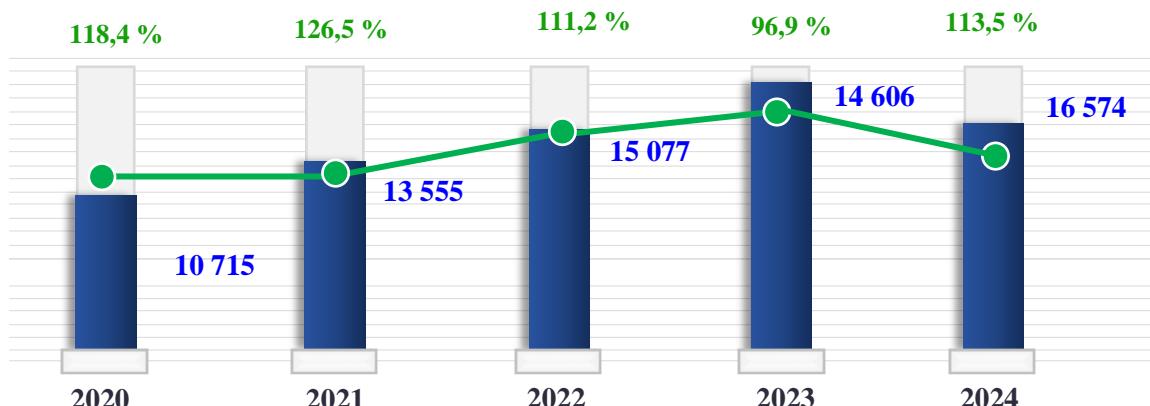
Yuridik shaxs sifatida davlat ro'yxatidan o'tib, faoliyat ko'rsatayotgan oilaviy korxonalar soni 2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra 2023-yilning mos davriga nisbatan 158 taga ko'payganligini ko'rishimiz mumkin.

Tumanlar kesimida

Nukus sh.	305	Nukus	60
Amudaryo	295	Taxiatosh	86
Beruniy	161	Taxtako'pir	64
Bo'zotov	10	To'rtko'l	501
Qorao'zak	23	Xo'jayli	115
Kegayli	22	Chimboy	17
Qo'ng'irot	105	Shumanay	26
Qonliko'l	114	Ellikqal'a	200
Mo'ynoq	30		

Faoliyat ko‘rsatayotgan mas’uliyati cheklangan jamiyatlar
 to‘g‘risida ma’lumot
 2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra, birlikda

Yillar kesimida soni

Mas’uliyati cheklangan jamiyati - bir yoki bir necha shaxs tomonidan ta’sis etilgan, ustav fondi (ustav kapitali) ta’sis hujjatlari bilan belgilangan miqdorda ulushlarga bo‘lingan xo‘jalik jamiyati hisoblanadi. Mas’uliyati cheklangan jamiyatning ishtirokchilari uning majburiyatlari bo‘yicha javobgar bo‘lmaydilar va jamiyat faoliyati bilan bog‘liq zararlar uchun o‘zları qo‘sghan hissalarini qiymati doirasida javobgar bo‘ladilar.

2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra faoliyat ko‘rsatayotgan 21 350 tijorat korxona va tashkilotlarining 16 574 tasi mas’uliyati cheklangan jamiyatlar ulushiga to‘g‘ri keladi. Mazkur jamiyatlar mamlakatimizda tadbirkorlik faoliyatining eng keng tarqalgan shakli hisoblanadi.

Tumanlar kesimida

Nukus sh.	4 642	Nukus	696
Amudaryo	1 388	Taxiatosh	436
Beruniy	1 343	Taxtako‘pir	277
Bo‘zotov	291	To‘rtko‘l	1 597
Qorao‘zak	537	Xo‘jayli	889
Kegayli	582	Chimboy	816
Qo‘ng‘irot	976	Shumanay	306
Qonliko‘l	331	Ellikqal’a	959
Mo‘ynoq	508		

**Faoliyat ko'rsatayotgan xususiy korxonalar to'g'risida ma'lumotlar
2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda**

Yillar kesimida soni

Xususiy korxona – mulkdor yagona jismoniy shaxs tomonidan tuzilgan va boshqariladigan tijoratchi tashkilot deb e'tirof etiladi. Xususiy korxona tadbirkorlik subyektlarining tashkiliy-huquqiy shaklidir.

2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, faoliyat ko'rsatayotgan xususiy korxonalar soni o'tgan yilning mos davriga nisbatan 94,6 foizni tashkil etdi.

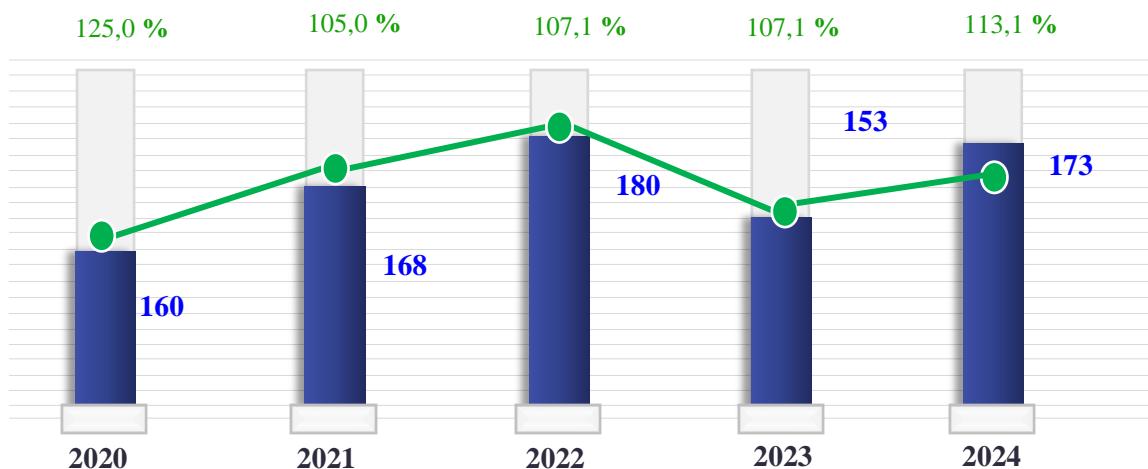
Tumanlar kesimida

Nukus sh.	499	Nukus	31
Amudaryo	109	Taxiatosh	110
Beruniy	198	Taxtako'pir	65
Bo'zotov	8	To'rtko'l	198
Qorao'zak	45	Xo'jayli	91
Kegayli	49	Chimboy	84
Qo'ng'iroq	186	Shumanay	105
Qonliko'l	83	Ellikqal'a	334
Mo'ynoq	46		

Faoliyat ko‘rsatayotgan chet el investitsiyasi ishtirokidagi
 korxona va tashkilotlar to‘g‘risida ma’lumot
 2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra,

Yillar kesimida soni

Yillar kesimida o‘sish sur’ati (foizda)

Chet el investitsiyasi ishtirokidagi korxonalar – korxonaning ustav jamg‘armasida norezidentlar, chet el yuridik shaxslari (chet el firmalarining filial va bo‘linmalari), chet el fuqarolari va fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar mulki ishtirokidagi korxonalar hisoblanadi.

Keyingi besh yilda xorijiy kapital ishtirokida faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar soni 160 dan 173 taga yoki 108,1 foizga oshgan.

Tumanlar kesimida

Nukus sh.	39	Nukus	8
Amudaryo	4	Taxiatosh	7
Beruniy	5	Taxtako‘pir	4
Bo‘zotov	7	To‘rtko‘l	11
Qorao‘zak	8	Xo‘jayli	8
Kegayli	8	Chimboy	3
Qo‘ng‘irot	15	Shumanay	2
Qonliko‘l	7	Ellikqal‘a	4
Mo‘ynoq	33		

**Davlatlar kesimida faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital
ishtirokidagi korxonalar to'g'risida ma'lumot**
2024-yil 1-aprel holatiga ko'ra, birlikda

chet el korxonalar

qo'shma korxonalar

O'zbekistonning yangi tashqi siyosatini asosiy xususiyatlari bu ochiqlik, uzoq muddatli barqaror rivojlanishning ustuvor yo'nalishlariga e'tibor berish, qo'shni davlatlar bilan yaxshi qo'shnichilik munosabatlarini mustahkamlash, xalqaro hamkorlikni beg'araz asosda kengaytirishdir.

Buning samarasida, bugungi kunda O'zbekiston iqtisodiyotning turli tarmoqlarida tadbirkorlik faoliyatini yuritish va investitsiyalarni jalb qilish uchun zarur bo'lgan ichki sharoitlarni yaratish jarayonini rag'batlantirishga qaratilgan izchil islohotlar amalga oshirilayotgani kuzatilmoqda.

Shuningdek, xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko'rsatayotgan korxonalardan 80 tasi qo'shma korxonalar, 93 tasi esa xorijiy korxonalar hisobiga to'g'ri keldi.

Xitoy Xalq Respublikasi

Rossiya Federatsiyasi

Qozog'iston Respublikasi

Turkiya Respublikasi

Janubiy Koreya

Boshqa davlatlar

Hududlar kesimida xorijiy kapital ishtirokidagi
 faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar soni
 (2024-yil 1-aprel holatiga ko‘ra, birlikda)

<i>chet el korxonalar</i>		<i>qo‘shma korxonalar</i>
23	Nukus sh.	16
17	Mo‘ynoq	16
7	Qo‘ng‘iroq	8
4	Qonliko‘l	3
6	Nukus	2
3	Qorao‘zak	5
3	Kegeyli	5
6	Taxiatosh	1
5	To‘rtko‘l	6
3	Beruniy	2
1	Bo‘zotov	6
4	Xo‘jayli	4
2	Amudaryo	2
3	Taxtako‘pir	1
1	Chimboy	2
2	Shumanay	-
3	Ellikqal‘a	1

Qoraqalpog‘iston Respublikasi ijtimoiy iqtisodiy holati

Statistik ko‘rsatkichlarga izohlar

Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri axborot-ma’lumotnoma tusidagi, vaqtiga-vaqtiga bilan yangilab boriladigan ma’lumotlardan iborat bo‘lgan avtomatlashtirilgan tizim hisoblanadi hamda yagona klassifikatsiyalar tizimi asosida korxona va tashkilotlarning davlat hisobini va ularni identifikasiyalashtirishni ta’minlaydi.

Ro‘yxatga olingan korxona va tashkilotlar ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan hamda yuridik shaxslarning davlat reestrida mavjud bo‘lgan yuridik shaxslardir (faoliyati tugatilgan yuridik shaxslardan tashqari).

Faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan hamda davlat statistika organlariga moliya-xo‘jalik faoliyatini amalga oshirmayotganligi yoki tugatish jarayonida ekanligi to‘g‘risidagi ma’lumot kelib tushmagan yuridik shaxslardir.

Yangi tashkil etilgan korxona va tashkilotlar ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda, yuridik shaxslarning davlat reestriga yangidan kiritilgan yuridik shaxslardir.

Kichik korxona va mikrofirmalar O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016- yil 24- avgustdagи “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 275- son qarorining 1- ilovasiga muvofiq, kichik tadbirdorlik subyektlariga ajratiladi.